

Aydede Her Yerde • Hacer Kılciöğlü

Resimleyen: Reha Barış • Çocuk Kitaplar • Öyküler • 144 sayfa • Önerilen sınıflar: 3, 4, 5

BİREY ve TOPLUM • ZAMAN ve MEKÂN • DOĞA ve EVREN

Ay • Ülkeler • aile • farklı kültürler • turizm • sorumluluk • ödev • ayrılmış ebeveyn • hayvan sevgisi • Barış Manço • Atatürk

Hacer Kılciöğlü, farklı ülkelerden bambaşka kültürlerde yaşayan çocukların öykülerini anlatıyor. Çocuk ve Gençlik Yayınları Derneği (ÇGYD) tarafından 2012 Yılın En İyi Çocuk Öyküleri seçilen kitapta yer alan 16 öykünün ortak özelliği, Aydede. Okuru Aydede'nin eşliğinde değişik coğrafyalarda; ülkeler, kentler ve kültürler arasında etkileyici bir yolculuğa çıkaran kitap, yaşantılar ne denli farklılaşsa da sonuçta aynı Dünya'nın canlıları olduğumuzu hatırlatıyor; esprili üslubuyla güldürüyor. Peru'dan İspanya'ya, Vietnam'dan Finlandiya'ya, Bosna'dan Mısır'a, Türkiye'den Çin'e uzanan öykülerde okurun karşısına Atatürk, Barış Manço, Anne Frank gibi sevilen karakterler de çıkıyor.

Kitapta yer alan 16 öykü: Bostan Bekçisi Fırat, Derin Süvari'den Fırat'a, İpek Kız, Çinli Hong Chu ve Büyükkannesi, Sıcak Gecenin Ayışığı, Mısırlı Muhammet, İtalyan Massimo, Vietnamlı Küçük Kız, Mostarlı Mustafa'nın Korkusu, Gıprıslı Salih, Prag'ın Köyünden Dzitka Milena, Yaman'ın Ödevi, Anne Frank'tan Kedicik'e, José ve Eski Matador, Maria'nın Haski Sevgisi, 7'den 77'ye.

TARTIŞMA KONULARI...

- 1- “Bostan Bekçisi Fırat” ve “Derin Süvari'den Fırat'a” öykülerinde iki kuzen Fırat ve Derin'in ailesi ve yaşamı arasındaki farklılıklar neler? Sizce Aydede her ikisine de baktığında içinden neler geçiriyordur?
- 2- “Çinli Hong Chu ve Büyükkannesi” öyküsünde Hong Chu neden evine gitmek istemiyor; büyükkannesini çok sevdiği için mi? Hong Chu'nun tek çocuk olmasının nedeni ne? Ailelerin kaç çocuğa sahip olacağının yasalarla belirlenmesine ne diyorsunuz?
- 3- “Mısırlı Muhammet” öyküsünde Muhammet'in abisinin yaptığı bir olumlu bir de olumsuz şeyi söyleyin. Muhammet, abisinin başına ne gelebileceğinden korkuyor; sizce korkmakta haklı mı?
- 4- “İtalyan Massimo” öyküsünde Massimo, Türk ve Japon turistlerin gondoldaki tutumlarıyla ilgili neler gözlemliyor? Türk kadının suya düşmesini nasıl yorumluyor? Siz de o gondolda olsaydınız, Pierre'den hangi şarkıyı söylemesini isterdiniz?
- 5- “Vietnamlı Küçük Kız” öyküsünde Lai Thi'nin sorduğu soruyu siz yanıtlayın: “Turist ne, neden ülkemize geliyorlar?” Siz bir ülkeye turist olarak gittiniz mi?
- 6- “Mostarlı Mustafa'nın Korkusu” öyküsünde anlatılan Mustafa nasıl bir çocuk; neden korkuyor? Abisini tehlikeli bir iş yapmaya iten gösteriş merakı mı, tehlike tutkusu mu, çok para kazanma isteği mi, geleneği sürdürme çabası mı, seçeneksizlik mi; hangisi?
- 7- “Prag'ın Köyünden Dzitka Milena” öyküsünde Dzitka neden mutsuz? Büyükbabasının ölümünden sonra yaşamı nasıl değişmiş? Sizce, babası Dzitka'ya bakma sorumluluğunu neden yerine getirmiyor?
- 8- “Yaman'ın Ödevi” öyküsünde lokantacı Aslan Bey'in anlattığı leylek hikâyeleri hangileri? Eskiden çok olduğu halde sizce artık kentlerde neden leylekler çok az? İnsanlar leylekleri sevmiyor mu yoksa farklı nedenler mi var?
- 9- “Anne Frank'tan Kedicik'e” öyküsünde Anne'ın hatıra defterine yazdıklarından neler yaşadığını anlıyoruz? Anne ve ailesi neden saklanıyorlar? Anne saklanmaktan ne zaman kurtuluyor?
- 10- “José ve Eski Matador” öyküsü hangi ülkede geçiyor? Boğa güreşleri için ne düşünüyorsunuz? Eski matador neden boğa güreşçisi olmayı seçmiş; ün için mi, başka bir nedenle mi? Turist olarak İspanya'ya gitseniz boğa güreşi izler misiniz?

- 11- “Maria’nın Haski Sevgisi” öyküsünde Lena, neden Maria’ya köpeğinin doğacak yavrularından vermek istemiyor? Öyküde Selanik ve Finlandiya hangi yönlerden karşılaştırılıyor?
- 12- “7’den 77’ye” öyküsünde Ata’nın evinde çekim yapan Barış Manço ile ilgili neler biliyorsunuz? Ata’nın doğduğu evi gezenler neler görüyorlar? Yazar bu öyküyle, “Maria’nın Haski Sevgisi” isimli öyküyü nasıl birleştirmiş?
- 13- Öykülerden hangilerinde çalışan çocuklarla, hangilerinde ebeveynleri ayrılmış çocuklarla tanışıyoruz? Sizce bu temaların anlamı ve önemi nedir?

YARATICI ETKİNLİKLER...

Çalışmaların çoğu online / çevrimiçi ortamda, ekran başında da gerçekleştirilebilir.

- **El işi:** Herkes, fon kâğıdına hilal biçiminde Ay resmi yapsın; üstüne kendi portre fotoğrafını yapıştırsın. Bütün resimleri oyarak kesin; bir ucuna bağladığınız iple sınıfta çeşitli yerlere asın. Böylece sınıf, “Herkes Ayda; Ay Sınıfta” sergisine dönüşsün.
- **Röportaj:** Herkes yakın çevresindeki kişilere (aile üyelerine), “Maria’nın Haski Sevgisi” öyküsünde Dimitri’nin “Aynı güneşin insanlarıyız biz...” sözünün ne düşündürdüğünü ve kimlere, nasıl bir sorumluluk yüklediğini sorsun. Velisinden yardım alarak, yanıtları videoya çeksin. Ortak yanıtları belirlesin. En beğendiği birkaç röportajı sınıfla paylaşsın. Bakalım bu söz, kimleri “aynı güneşin altında” toplayacak?
- **Proje:** Öykülerde kedi, köpek, kırlangıç, boğa gibi pek çok hayvandan söz ediliyor. Öğrenciler 4-5 kişilik gruplara ayrılınsın. Her grup kendi içinde, hayvanlara kötü davranıldığı, doğalarına ters düşen koşullarda tutuldukları, istismar edildikleri koşulları ve durumları saptasın. Bunlara karşı hayvan haklarını savunmak üzere neler yapılabileceğine dair bir proje hazırlasın.
- **Sergi:** Sınıfça kocaman bir pano hazırlayın. Öykülerde geçen ülkeleri haritadan kopyalayın ve kenarlarını keserek bu panoya yerleştirin. Öykülerde bu ülkeler için verilen kültürel bilgilerin küçük çizimlerini/resimlerini yapın ve her çizimin kenarlarını keserek, ait olduğu ülkeye bir iple tutturun. Böylece ülkelere ait coğrafi, tarihsel, sosyolojik, dinsel özellikler, iplerin ucundaki çizim/resimlerle sergilenmiş olsun.
- **Oyun:** “Sıcak Gecenin Ayışığı” öyküsündeki karakterlerin isimlerinin, beceri ve eğilimlerine göre konduğunu öğreniyoruz. Herkes beceri ve eğilimlerini düşünerek kendine Amerikan Yerli Kültürü’ne uygun bir isim versin. Bir kâğıda bu ismin hayali resmini çizsin; kenarlarını kestiği resmi yakasına taksın. Diğerleri resme bakarak kendine taktığı ismi tahmin etmeye çalışsın.
- **Resimleme:** Herkes öykülerden istediği birinin resmini yapsın. Resimler “Ay Dede Her Yerde Köşesi”nde sergilensin.
- **Araştırma:** Öğrenciler ikililer halinde eşleşsin. Her öyküyü, bir ikiliye dağıtın. İkililer sorumlu oldukları öyküyü tarasın, incelesin. Her öyküde Ay’ın işlevini, önemini ya da yerini saptasınlar. Yazar, Ay’ı nasıl ve neden öykülere yerleştirmiş? Gerçekten “Ay Dede Her Yerde” mi? Sınıfça kanıtlayın.
- **Gezi:** Son iki öyküde yer alan Selanik Atatürk Müzesi’ne sanal bir gezi yapın. Sınıfta bu müzeyi yerinde gezmiş olanlar varsa izlenimlerini paylaşsınlar. Örnek video: https://youtu.be/k_dqPF-6dGE